

JÄRJESTÖJEN TILANNEKUVAKYSELY – JOULUKUU 2020

SPR Savo-Karjalan piiri

10.12.2020

TIIVISTELMÄ

- Kyselyn toteutusaika 30.11. – 6.12.2020 nettikyselynä.
  - Vastaajia 30 yhdistyksestä (Pohjois-Karjala 18, Pohjois-Savo 10 ja kummankin maakunnan alueella toimivia 2 yhdistystä)
- **Tilanne järjestöjen kohderyhmissä on kuukauden aikana mennyt hieman huonompaan suuntaan:** kohderyhmässä pelkoa, epävarmuutta, turhautumista ja väsymystä sekä yksinäisyyttä.
  - Vastanneiden yhdistysten arvion mukaan väestön hengityssuojainten käyttö on selvästi lisääntynyt koronatilanteen kiristyessä, vaikkakin edelleen vaihteluakin on.
  - Yhdistyksistä 20% arvioi avuntarpeen seuraavien 4vkon aikana lisääntyvän ja 57% tarpeen pysyvän ennallaan.
  - Erityisesti ikäihmisille toivottiin keskitetympää tai paikallisempaa koronatiedotusta ja digitaitojen puutteellisuuden huomioimista.
- **Auttamistoiminnan kohderyhmissä korostuivat edelleen erityisesti ikäihmiset ja lapsiperheet, myös nuoret ja mielenterveysongelmat mainittiin.**
  - Keskusteluapu ja ihmisten kohtaaminen yksinäisyyden lieventämiseksi oli yleisin auttamistoiminnan muoto vastaajien osalta. Moni järjestö teki myös neuvontaa ja ohjaustoimintaa.
- Osalla yhdistyksistä on mahdollista osallistua viranomaista tukevaan toimintaan paikallisesti vapaaehtoisvoimin ja osalla tuki tarkoittaa palkatun henkilöstön tekemää viranomaista tukevaa viestintää, tiedotusta, kouluttamista, tiedon keräämistä jne.

JOULUKUUN TILANNEKUVAKYSELYN VASTAUKSET

Kyselyn toteutusaika 30.11. – 6.12.2020 nettikyselynä. Vastaajia 30 yhdistyksestä (Pohjois-Karjala 18, Pohjois-Savo 10 ja kummankin maakunnan alueella toimivia 2 yhdistystä). Suurinta vaihtuvuus on ollut muiden järjestöjen (liikunta, kulttuuri, harraste tms.) kohdalla. Marraskuun kyselyyn nähden Pohjois-Karjala oli nyt Pohjois-Savo paremmin edustettuna. Vastanneissa yhdistyksessä oli sekä uusia että aiempiin kyselyihin vastanneita yhdistyksiä. Joukossa oli myös muutamia piiri- tai ns. kattojärjestöjä, jotka vastasivat useamman yhdistyksen puolesta. Sote-järjestöjen osalta vaihtuvuus kyselyyn vastaamisessa on syksyn aikana ollut pienempää kuin muiden yhdistysryhmien kohdalla.

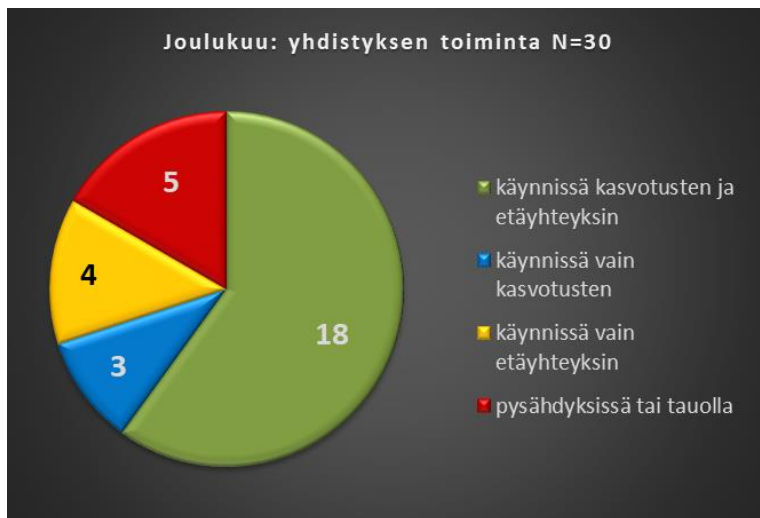

Kyselyyn vastanneiden alueellinen jakauma

Kyselyyn vastanneet yhdistykset luokituksen mukaan

Suurimmalla osalla yhdistyksiä toimintaa oli koronarajoituksista huolimatta edelleen käynnissä sekä kasvatusten että etäyhteyksin. Vain muutamalla vastanneista yhdistyksistä toiminta oli kokonaan pysähdyksissä.

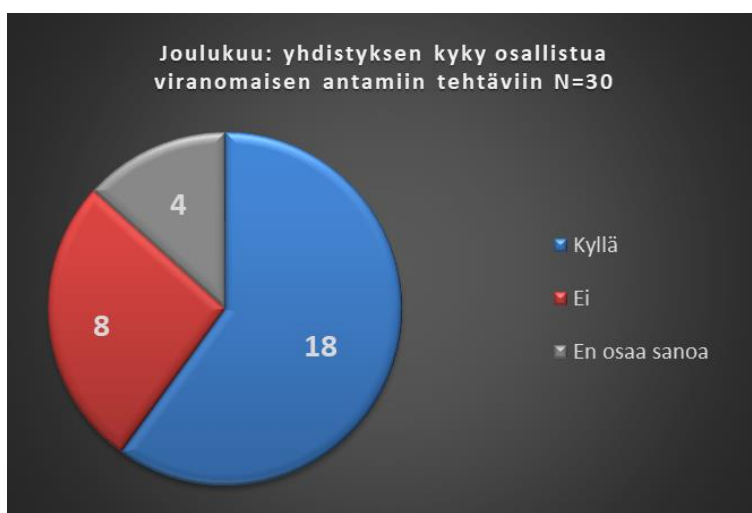
Yhdistyksen toiminnan järjestämistapa vastaushetkellä

Järjestöjen ja yhdistysten valmius osallistua viranomaisten antamiin tehtäviin käsitetään yhdistyksestä riippuen vapaaehtoisten jalkautumista kentälle ammattihenkilöstön tueksi tai palkatun henkilöstön viranomaista tukevaa toimintaa, kuten esim. viestintä ja tiedotusta, kohderyhmän ohjausta, kouluttamista tms.

Joulukuun kyselyyn vastanneet yhdistykset arvioivat niiltä löytyvän Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella pyydettyä

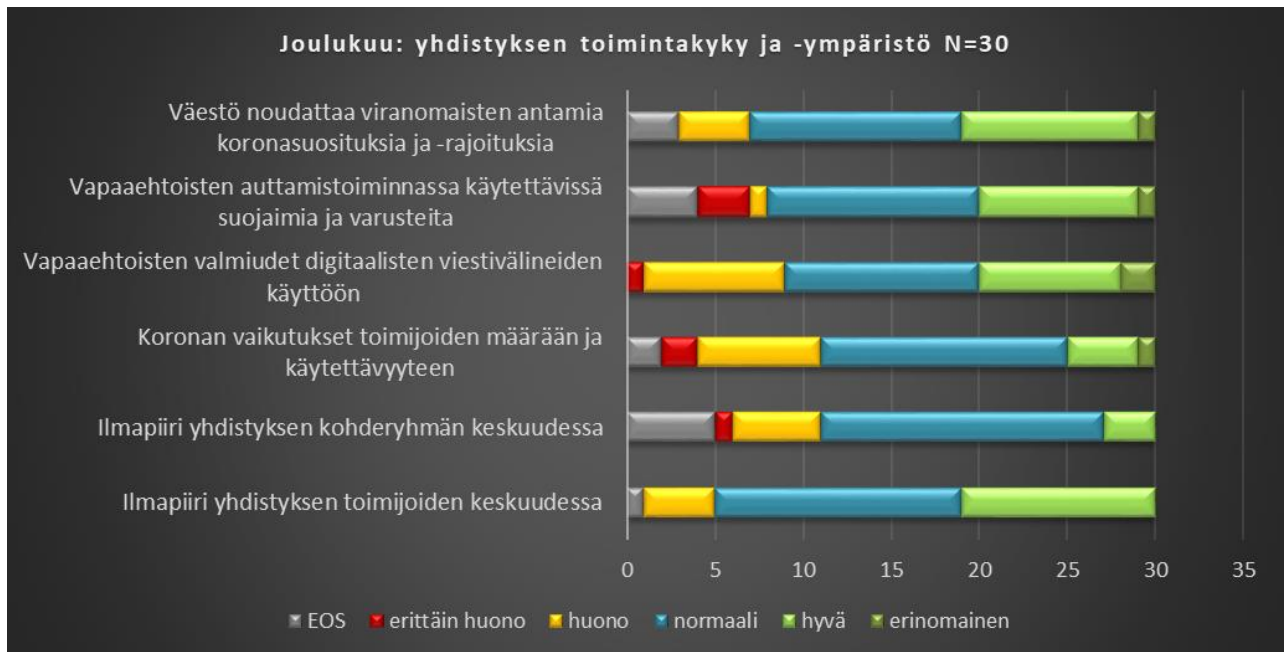
- 117 hlöä kasvatusten tapahtuvaan auttamistoimintaan
- 145 hlöä etäyhteydellä tapahtuvaan auttamistoimintaan

Todellista vapaaehtoisresurssia on vaikea arvioida ilman tietoa tehtävän suorituspaikasta, vaadittavasta osaamisesta, tehtävän kestosta ja suoritusajankohdasta. Iltaisin ja viikonloppuisin vapaaehtoisia on todennäköisesti helpompi saada liikkeelle kuin virka-aikaan heidän ollessa töissä tai opinnoissaan.

Yhdistyksen arvio omasta kyvystään osallistua viranomaisten tai kuntien pyynnöstä korona-auttamistehtävälle

Järjestöjen ja yhdistysten syys- ja joulukuun välillä antamissa vastauksissa ei ole havaittavissa suurta vaihtelua. Järjestökenttä on arvioinut ilmapiiriin ja toimintakykynsä tilanteeseen nähden melko hyvänä. Vastauksissa on kuitenkin jonkin verran hajontaa ja myös yhdistysten erot resurssien nousevat eroon vastauksissa. Joukossa on sekä isompia piirijärjestöjä että pienellä joukolla toimivia paikallisia yhdistyksiä. Syvällisempiä johtopäätöksiä ei tilanteen muutoksen osalta voi kuitenkaan tehdä, koska myös vastaajajoukon osalta vaihtelua on ollut melko suurta muutamia suurempia Vapepa- ja sote-järjestöjä lukuun ottamatta.

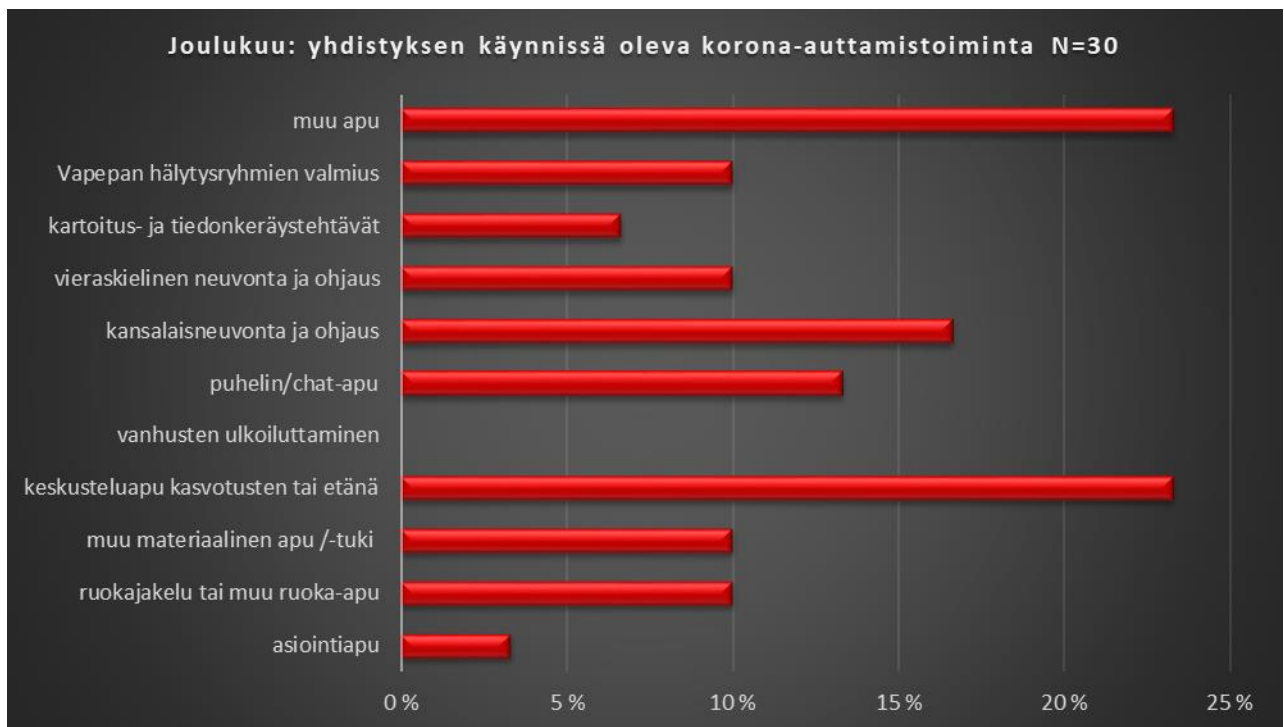
Yhdistyksen arviot ja havainnot toimintakyvystään ja -ympäristöstään

Yhdistyksen toimintakyvystään ja -ympäristöstään tekemien arvioiden ja havaintojen keskiarvot syyskuun 2020 aikana. Yhdistyksen arvioivat yllä olevia osa-alueita arvoasteikolla 1-5, jossa 1 = erittäin huono ja 5 = erinomainen.

Auttamismuodoista keskusteluapu ja ihmisten kohtaaminen yksinäisyyden lieventämiseksi on edelleen monella järjestöllä ja yhdistyksellä auttamistoiminnan keskiössä. Myös neuvontaa ja ohjausta oli useammalla järjestöllä tarjolla, mutta muuten auttamismuotojen välillä oli lopulta kuitenkin melko paljon hajontaa. Iso joukko järjestöjä ilmoitti auttamismuodokseen ”muu apu”, jota ei kuitenkaan avattu kyselyn yhteydessä.

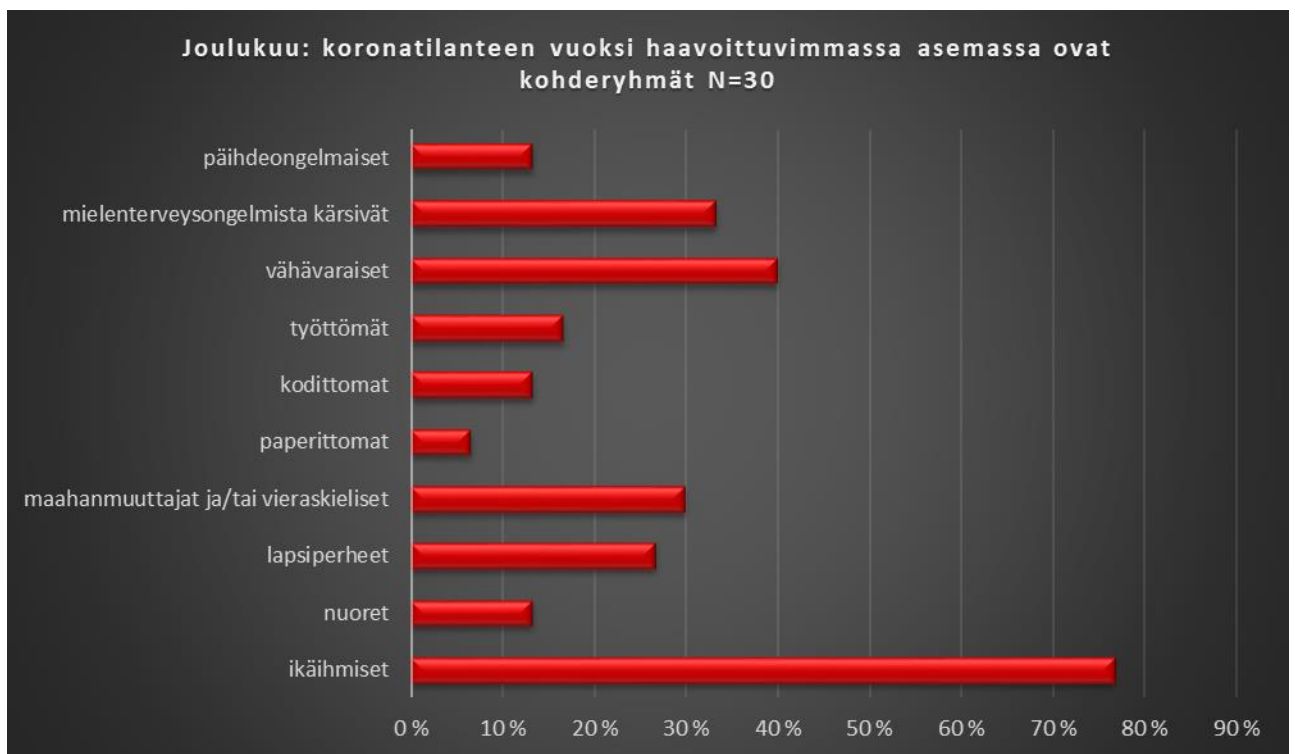
Syksyn auttamistoiminnan kohderyhmien osalta korostuvat edelleen ikäihmiset ja lapsiperheet sekä kaikille avoimena järjestetty yleinen auttamistoiminta. Järjestön tai yhdistyksen toimintatarkoituksen ja mahdollisen erikoisosaamisen myötä kohderyhmissä oli melko paljon hajontaa esim. nuorille ja muille tarjottavat mielenterveyspalvelut. Kyselyn vastausten mukaan yhdistysten tunnistamat haavoittuvassa asemassa olevien joukko noudatti suurin piirtein auttamistoiminnan kohderyhmäjakoja. Kysely ei kartoittanut vastaajien auttamistoiminnan volyyymia, joten tiedossa ei ole, onko tunnistettuun auttamistarpeeseen voitu vastata missä määrin.

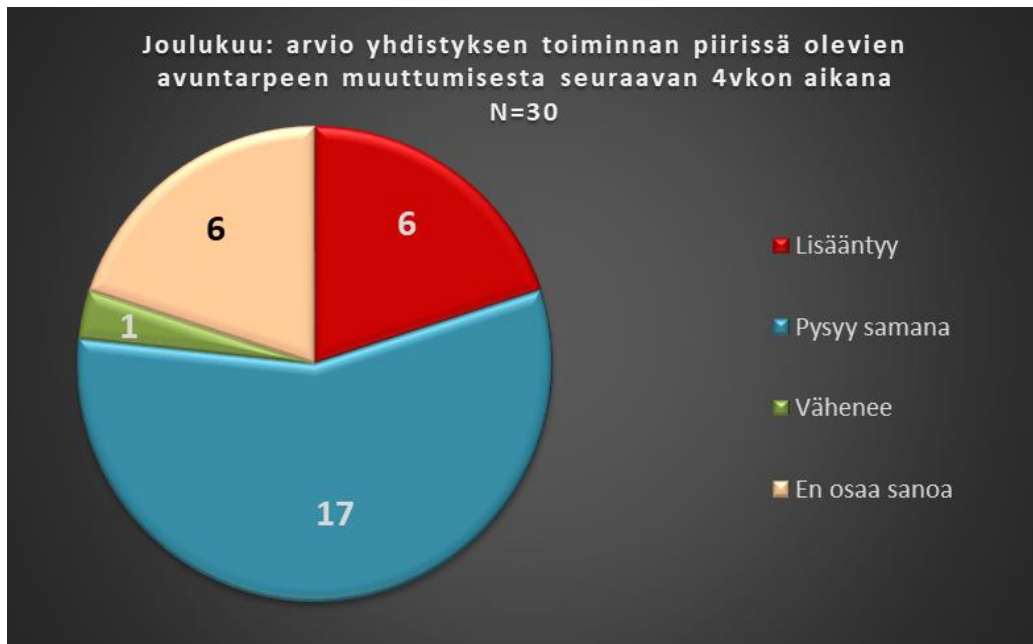
Yhdistyksen ilmoittama joulukuussa käynnissä oleva korona-auttamistoiminta

Yhdistyksen korona-avustustoiminnan kohderyhmät

Yhdistyksen oma arvio koronatilanteen vuoksi haavoittuvimmassa asemassa olevista kohderyhmistä

Yhdistyksen joulukuun arvio toiminnan piirissä olevien avuntarpeen muuttumisesta seuraavan 4 vkon aikana

Yhdistyksen oma arvio toiminnan piirissä olevien avuntarpeen muuttumisesta seuraavan 4 vkon aikana – syksy 2020

YHDISTYSTEN KYSELYSSÄ KOHDERYHMISTÄ JA AVUNTARPEESTA ANTAMIA LISÄTIETOJA:

Pohjois-Karjala:

- Tilanne on mennyt vähän huonompaan suuntaan: kohderyhmässä pelkoa, epävarmuutta, turhautumista ja väsymystä. Asiakastyössä maskit häiritsevät sekä herättävät epäilyksiä ja tuntuu, että lisäävät epävarmuuden tunnetta. Myös turtumista ja tilanteeseen tottumista toki havaittavissa.
- Ihmiset noudattaa todella täsmällisesti annettuja ohjeita ja sääntöjä.
- Vanhukset ja muutkin kaipaavat soittoa tai vierailua.
- Kiristyvät rajoitukset vaikeuttavat ennestään vaikeita elämäntilanteita.
- Me ollaan pieni yhdistys ja vanhoja ihmisiä kaikki.
- Jäsenet kuuluvat iältään ns. riskiryhmään. Näin ollen toisten auttaminen vähäistä.

Pohjois-Savo:

- Asiakkaat ovat noudattaneet tiloissamme erittäin hyvin turvavälejä, hygieniaohjeita ja ohjeita maskien käytöstä. Joillakin asiakkailla näkyy väsyminen korona tilanteeseen alakuloisuutena ja toivottomuutena.
- Rautalammilla on ollut viimeisen parin viikon aikana 46 koronaan sairastunutta henkilöä. Ikäihmiset ovat ilmeisesti pysyneet terveinä, mutta tilanne huolestuttaa kovasti ja eristää entistä enemmän omiin oloihin.
- Sonkajärvi pieni kirkonkylä. Viimeviikolla 5 tartuntaa ja paljon altistuneita (sählyturnaus).
- Huoli ja epävarmuus syövät jo ennestään heikkoa yksinäisen turnauskestävyyttä. Toiveena keskitetty tiedonkulku ja tiedon tavoitettavuus

Onko tiedossanne ryhmiä, jotka ovat korona-avun tavoittamattomissa? Miksi? Millaiselle avulle heillä on tarvetta?

Pohjois-Karjala:

- Yksin asuvat ikäihmiset, joilla ei ole läheisiä.

Pohjois-Savo:

- Ikäihmiset tarvitsevat selkeän ISOLLA kirjoitetun tiedotteen kunnittain perustetusta INFO-numerosta.

Millaista uutta auttamistoimintaa yhdistyksenne on suunnitellut tai valmistautunut ottamaan käyttöön koronatilanteen kiristyessä? Hyviä korona-apuun liittyviä käytänteitä, innovaatioita tai ideoita muille yhdistyksille jaettavaksi?

- Perustettu (yhdistyksessä) whatsapp-ryhmiä etäasiointiin ja kontakteihin.

TAUSTAA TILANNEKUVAKYSELYLLE

SPR Savo-Karjalan piiri on kerännyt maaliskuusta 2020 alkaen järjestöjen tilannekuvaa Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savon alueella yhdistyksille suunnatulla määräajoin toistuvalla nettikyselyllä. Tilannekuvan kokoaminen on osa SPR:lle kuuluvaa Sosiaali- ja Terveysministeriön kanssa sovittua sotejärjestöjen poikkeusolojen koordinaatiotehtävää.

Kyselyn kautta nousevaa alueen järjestöjen tilannekuvaa välitetään SPR:n valtakunnallisen raportoinnin mukana STM:lle ja Valtioneuvoston tilannekeskukselle sekä SPR Savo-Karjalan piirin kautta Pohjois-Karjalan valmiussihteeristölle ja Siun Sotelle sekä Pohjois-Savon valmiustoimikunnalle ja Kuopion kaupungille (Pohjois-Savon sosiaalipäivystys). Tilannekuvaa (kyselyn vastauksia) toimitetaan viranomaisille analysoimattomana ja sen mukana ei toimiteta yksittäisen yhdistyksen tunnistettavia tietoja kuin viranomaisen pyytessä, mikäli yhdistys on antanut kyselyn vastauksissaan luvan.

Kevään ja kesään aika kyselyyn on osallistunut noin 200 eri yhdistystä. Yhdistyskenttä on sirpaleinen ja maakuntien alueella toimii reilut 7000 erilaista yhdistystä, joten kyselyn edustavuus on rajallinen eikä siitä voi tehdä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Kyselyihin vastasi Vapepa- ja sotejärjestöjä sekä harraste-, kulttuuri ja nuorisojärjestöjä eri puolilta maakuntia suurimman osan keskittyessä kuitenkin suurempiin taajamiin. Kyselyyn vastanneet yhdistykset ovat kuitenkin etupäässä niitä yhdistyksiä, joilla on ollut ja on edelleen jonkinlaista auttamistoimintaa tai -valmiutta koronatilanteen aikana.

Keväällä kyselyn painopiste oli enemmän vastaushetkellä käynnissä olevassa auttamistoiminnassa. Kyselyssä esille tuotuja auttamistoimintoja on koottu maakunnallisesti korona-apusivuille nettiin yhteistyössä Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen (Jelli-järjestötietokanta) ja Pohjois-Savon Sosiaaliturvayhdistyksen (pohjoissavolaiset.fi-sivusto) kanssa. Pohjois-Karjalan osalta yhteistyö jatkuu syksyllä, Pohjois-Savossa etsitään jatkorahoitusta tai vaihtoehtoisia järjestämistapaa sivuston ylläpitämiseksi.

Syksyn 2020 aikana kysely on toteutettu kerran kuussa aina kuukauden ensimmäisen viikon aikana, vaikka valmiuslaki ei olekaan tällä hetkellä voimassa. Kyselyn tavoitteena on ollut kartoittaa järjestökentän auttamisvalmiutta ja ympäristöstään tekemiä havaintoja sekä seurata niiden havaitsemia muutoksia ilmapiirissä ja avuntarpeessa tilanteen edetessä.

Vuoden 2021 puolella jatkamme kyselyn tekemistä pidennetyllä aikavälillä 2 kk välein. Kevään kyselyajat ovat

Lisätiedot ja yhteydenotot

*Mika Korppinen
valmiuspäällikkö
SPR Savo-Karjalan piiri
p. 0400 648 268
mika.korppinen@punainenristi.fi*

*SPR Savo-Karjala piiritoimisto
p. 0400 158 390
saka.osastontuki@punainenristi.fi
avoinna arkisin klo 9-15*